

Sağlık Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinde Uygulamalı Ders ve Stajın Akademik Öz Yeterlik Düzeyleri ve Problem Çözme Becerilerine Etkisi: Kesitsel Bir Araştırma

The Effect of Practical Course and Internship on Academic Self-Efficacy Levels and Problem Solving Skills of University Students Studying in the Field of Health: Cross-Sectional Study

Erhan SEÇER^a, Güldane DİNÇ^b, Hilal UZUNLAR^c, Tuğçe Şirin KORUCU^d, Derya ÖZER KAYA^c

^aManisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Manisa, Türkiye

^bTrabzon Üniversitesi Tonya Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Trabzon, Türkiye

^cİzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye

^dİzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye

ÖZET Amaç: Bu araştırma, sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin uygulamalı ders ve staj alıp/almama durumlarına göre akademik öz yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerilerini karşılaştırmak amacıyla gerçekleştirildi. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırmaya sağlık alanında öğrenim gören 230 üniversite öğrencisi (yaş ortalamaları; 21,34±1,67 yıl) dâhil edildi. Öğrenciler, en az bir dönem yüz yüze uygulamalı ders alanlar ile almayanlar ve herhangi bir sağlık kurumunda en az 3 hafta staj alanlar ile almayanlar olarak gruplandırıldı. Öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeyleri, Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği ile problem çözme becerileri ise problem çözme envanteri ile değerlendirildi. **Bulgular:** Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği ve problem çözme envanteri toplam ve alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0,05$). Bununla birlikte staj alan ile almayan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği bilişsel uygulamalar alt boyut puanları, problem çözme envanteri toplam puanları, kendine güvenen, planlı ve aceleci yaklaşım alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulundu (sırasıyla $p=0,049$, $p=0,005$, $p=0,009$, $p=0,031$, $p=0,005$). **Sonuç:** Bu araştırmanın sonucunda, uygulamalı ders ve staj alan ile almayan hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeylerinin ve problem çözme becerilerinin benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşıldı. Bununla birlikte staj alan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin bilişsel uygulama becerilerinin daha iyi olduğu ve problem çözme sürecinde daha planlı, kendine güvenen ve aceleci olmayan bir yaklaşım sergilediği görüldü.

ABSTRACT Objective: This study was conducted to compare the academic self-efficacy levels and problem solving skills of university students studying in the field of health according to whether they took practical course and internship. **Material and Methods:** Two hundred and thirty university students (mean age; 21.34±1.67 years) studying in the field of health were included in the study. The students were grouped as those who took face-to-face practical course for at least one semester and those who did not, those who did internship in a health institution for at least 3 weeks and those who did not. Students' academic self-efficacy levels were determined by the Academic Self-Efficacy Scale; problem solving skills were determined by the problem solving inventory. **Results:** There was no significant difference between the Academic Self-Efficacy Scale and problem solving inventory total and sub-dimension scores of nursing and midwifery students who took practical course and internship and those who did not ($p>0.05$). However, a significant difference was found between the Academic Self-Efficacy Scale cognitive practises sub-dimension scores, the problem solving inventory total scores, and the self-confident, planned and hasty approach sub-dimension scores of the physiotherapy and rehabilitation department students who took and did not took internships ($p=0.049$, $p=0.005$, $p=0.009$, $p=0.031$, $p=0.005$, respectively). **Conclusion:** As a result of this research, it was concluded that the academic self-efficacy levels and problem solving skills of the nursing and midwifery students who took practical course and internship and those who did not were similar. However, it was observed that the students of the physiotherapy and rehabilitation department who took internship had better cognitive practice skills and showed a more planned, self-confident and unhurried approach in the problem solving process.

Anahtar Kelimeler: Öz yeterlik; problem çözme; eğitim; uygulamalı ders; staj

Keywords: Self efficacy; problem solving; education; practical course; internship

Correspondence: Erhan SEÇER

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Manisa, Türkiye

E-mail: erhnsr86@hotmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences.

Received: 05 Mar 2022 **Received in revised form:** 10 May 2022 **Accepted:** 12 May 2022 **Available online:** 16 Jun 2022

2536-4391 / Copyright © 2022 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Sağlık alanında eğitim veren bölümlerin ders müfredatlarında yer alan ve verilen eğitim sürecinde önemli bir yere sahip olan uygulamalı dersler ve stajlar, öğrencilerin mesleki bilgi, beceri ve uygulama düzeylerinin geliştirilmesi ve mesleğe hazırlanması açısından önem arz etmektedir.^{1,2} Bununla birlikte bu derslerin ve stajların öğrencilerin teorik dersler kapsamında edindikleri mesleki bilgileri uygulamaya aktarabilmelerine ve bilişsel, emosyonel ve davranışsal becerilerinin de iyileşmesine katkı sağladığı bildirilmektedir.^{1,3} Nitekim mezuniyetleri sonrasında hastaların tedavi sürecine yön verecek olan öğrencilerin bu becerilerinin geliştirilmesi, kaliteli ve etkili bir sağlık hizmeti açısından önemli bir gerekliliktir.^{4,5}

Halk sağlığı açısından etkili ve toplumsal açıdan yeterli düzeyde bir sağlık hizmeti sunabilmek adına, alanında donanımlı meslek profesyonelleri yetiştirmek ve bu profesyonellerin toplumla bütünleşmesini sağlamak oldukça önemlidir.⁶ Bununla birlikte günümüzde tıp ve teknoloji alanlarında yaşanan gelişmelere paralel olarak sağlık alanında verilen hizmetlerin içeriği ve hedefleri de hızla değişmekte ve gelişmektedir.⁷ Dolayısıyla sağlık hizmeti; toplumun gereksinimlerini esnek bir şekilde karşılayabilen, problem çözme becerisi yüksek olan ve doğru kararlar verebilen meslek profesyonelleri ile mümkündür.⁸ Nitekim sağlık alanında hizmet veren meslek profesyonellerinin bu becerilerini etkin bir şekilde kullanabilmelerinin, sunulan hizmetin daha verimli uygulanmasını sağlayarak, sağlık hizmetinde kaliteyi artıracağı bildirilmektedir.⁴

Problem çözme becerisi, eğitim sürecinin önemli bir çıktısı olup, bu süreçte öğrencilerin karşılaştıkları problemler karşısında bakış açılarını genişletebilmesi oldukça önemlidir.^{8,9} Bu beceri, bireylerin yaşamları boyunca çevresinde gelişen sorunlarla başa çıkabilmesinde etkili olan önemli bir kişisel özelliktir. Bununla birlikte bireyler problemlerle karşılaşmaya ve bu problemlere çözüm üretmeye çok erken yaşlardan itibaren başlamaktadır.¹⁰ Dolayısıyla bu beceri, küçük yaşlarda aile ve çevrenin desteği ve yönlendirmeleriyle edinilirken, okul süreci ile birlikte daha da gelişmekte ve yaşam boyu devam etmektedir. Bu doğrultuda, eğitim sürecinden mesleki yaşama geçiş sürecinde, sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bu becerilerini mümkün olan en üst seviyeye çıkarmak önemli bir gerekliliktir.¹¹

Öğrencilerin daha etkin bir şekilde karar verebilme ve problemlerle başa çıkabilme becerilerinin gelişmesini sağlayacak olan önemli bir faktör ise akademik başarının da önemli bir belirleyicisi olan akademik öz yeterlik düzeyidir.^{12,13} Akademik öz yeterlik; öğrencilerin akademik düzeyde hedefledikleri başarıya ulaşabilmek için gerekli olan faaliyetleri düzenleyebilme ve gerçekleştirebilme becerileri ile ilgili inançları olarak tanımlanmaktadır.¹² Yapılan araştırmalar ise akademik öz yeterlik düzeyi yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ayrıca bu durumun problem çözme becerilerini de olumlu yönde etkileyebileceğini bildirmektedir.^{14,15}

Literatüre bakıldığında, sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeylerinin ve problem çözme becerilerinin daha çok sosyodemografik özellikler (yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, anne/baba eğitim düzeyi, gelir durumu vb.) açısından incelendiği ve sonuçların farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.^{16,17} Bununla birlikte sağlık alanında öğrenim gören bu öğrencilerin deneyimledikleri uygulamalı ders ve stajın, kalite, verimlilik ve öğrencilerin görüşleri açısından ele alındığı görülmektedir.^{1,18-20} Ancak bu öğrencilerin, lisans eğitimleri süresince deneyimledikleri uygulamalı ders ve stajın akademik öz yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerilerine olan etkisi üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir.

Uygulamalı derslerin ve stajların, öğrencilerin mesleki bilgi, beceri ve uygulama düzeylerinin geliştirilmesi üzerine önemli katkıları göz önünde bulundurulduğunda, bu derslerin ve stajların, öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine etkilerinin irdelenmesinin önemli bir gereklilik olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı; sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin uygulamalı ders ve staj alıp/alma durumlarına göre akademik öz yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerilerini karşılaştırmaktır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Kesitsel olarak planlanan bu araştırma, Mart 2021-Nisan 2021 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinin Fizyoterapi ve Rehabi-

litasyon, Hemşirelik ve Ebelik bölümlerinin 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğrenciler (n=972); örneklemini ise internet ortamından (mesaj ve e-mail yolu ile) gönderilen yapılandırılmış anket formuna erişim sağlayan ve anketi doldurup tarafımıza geri dönüş yapan 230 öğrenci oluşturdu. Ayrıca, anket formu üzerinden araştırmaya katılan öğrencilerden onam alındı. Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü ders öğretim planında toplamda 58 Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) uygulamalı ders ve 38 AKTS'lik staj; hemşirelik bölümü ders öğretim planında 30 AKTS'lik uygulamalı ders ve 77 AKTS'lik staj; ebelik bölümü ders öğretim planında ise 47 AKTS'lik uygulamalı ders ve 40 AKTS'lik staj yer almaktadır. Araştırma kapsamında, koronavirüs hastalığı-2019 pandemisi ve bu süreçte yaşanan kurumsal/işleyişsel problemlerden dolayı uygulamalı dersleri ve stajları yüz yüze eğitim ile deneyimleyemeyen öğrenciler, henüz herhangi bir şekilde uygulamalı ders ve staj almayan öğrenciler ile birlikte -uygulamalı ders ve staj almamış- olarak kabul edildi. Ayrıca araştırmaya dâhil edilen öğrenciler, en az bir dönem yüz yüze uygulamalı ders alanlar ile almayanlar ve herhangi bir sağlık kurumunda en az 3 hafta staj alanlar ile almayanlar olarak gruplandırıldı. Araştırmanın sonucunda, elde edilen veriler doğrultusunda staj alan ile almayan öğrencilerin problem çözme envanteri (PÇE) toplam puanlarının ortalama ve standart sapmaları kullanılarak geriye yönelik yapılan güç analizinde (G*Power 3.1.9.2 version, Heinrich-Heine-Universität, Düsseldorf, Germany) 0,3 etki büyüklüğü ve 0,05 Tip I hata düzeyi ile araştırmanın gücü %88 olarak bulundu.²¹ Araştırmanın dâhil edilme kriterleri; üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinin fizyoterapi ve rehabilitasyon, hemşirelik ve ebelik bölümlerinin 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim görüyor olmak, araştırmaya katılmaya gönüllü olmak ve Türkçe okuyup anlayabiliyor olmak, dışlama kriteri ise farklı bir bölümde öğrenim görüyor olmak şeklinde belirlendi. Araştırma için gerekli olan etik kurul onayı, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kurulundan alındı (tarih: 26 Şubat 2021, no: 2021-SAE-0029). Ayrıca bu çalışma, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun olarak gerçekleştirildi.

Araştırma kapsamında, "Google Forms" uygulaması kullanıldı. Bu uygulama ile yapılandırılan

anket formu, bağlantı linki kullanılarak araştırmaya dâhil edilen öğrencilere ulaştırıldı. Anket formu 4 kısımdan oluşmakta olup, 1. kısmını araştırma ve amacı hakkında genel bilgilendirme metni ile "bu araştırmaya gönüllü olarak katılmak istiyorum" ve "bu araştırmaya katılmak istemiyorum" seçenekleri oluşturdu. "Bu araştırmaya gönüllü olarak katılmak istiyorum" seçeneğini tercih eden öğrenciler formun diğer bölümlerine geçebildi. Formun 2. kısmını, öğrencilerin sosyodemografik ve eğitim bilgilerini sorgulayan sorular; 3. kısmını Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği'nde (AÖYÖ) yer alan sorular ve 4. kısmını PÇE'de yer alan sorular oluşturdu.

AÖYÖ: Akademik etkinliklerde öğrencilerin kendilerine olan inançlarını belirlemek amacıyla Owen ve ark. tarafından geliştirilmiş olup, ölçeğin Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması Ekici ve ark. tarafından yapılmıştır.^{22,23} Beşli Likert türünde toplam 33 sorudan oluşan ölçek "teknik beceriler", "bilişsel uygulamalar" ve "sosyal statü" alt boyutlarını içermektedir.²² Ölçekten alınabilecek en düşük puan 33, en yüksek puan ise 165 olup, ölçekten alınan puanın yüksek olması, akademik öz yeterlik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.²³

PÇE: Öğrencilerin problem çözme becerilerini belirlemek amacıyla Heppner ve ark. tarafından geliştirilmiş olup, ölçeğin Türkçeye uyarlanması Şahin ve ark. tarafından yapılmıştır.^{24,25} Altılı Likert türünde toplam 35 sorudan oluşan ölçek "planlı yaklaşım", "kaçınan yaklaşım", "düşünen yaklaşım", "kendine güvenen yaklaşım", "değerlendirici yaklaşım" ve "aceleci yaklaşım" alt boyutlarını içermektedir.²⁴ Ölçekte 9, 11, 22 ve 29. sorular puanlanmamakla birlikte, ölçekten alınabilecek en düşük puan 31, en yüksek puan ise 186 olup, ölçekten alınan puanın düşük olması, problem çözme becerisinin yüksek olduğunu göstermektedir.²⁵

Araştırma kapsamında veriler IBM SPSS Statistics Standart Concurrent User V 26 (IBM., Armonk, New York, ABD) istatistik paket programında değerlendirildi. Tanımlayıcı istatistikler birim sayısı, yüzde, ortalama ve standart sapma, minimum, maksimum değerleri ile verildi. Sayısal değişkenlere ait verilerin normal dağılımı Shapiro-Wilk testi ve histogramların görsel olarak incelenmesi ile belirlendi.

Değişkenler açısından 2 bağımsız grup karşılaştırmaları için bağımsız gruplarda t-testi kullanıldı. $p < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin (yaş ortalamaları; $21,34 \pm 1,67$) sosyodemografik özellikleri **Tablo 1**'de verildi.

Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan tüm öğrencilerin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması **Tablo 2**'de verildi. Buna göre uygulamalı ders ve staj alan ile almayan öğrencilerin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$).

Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması **Tablo 3**'te verildi. Buna göre uygulamalı ders alan ile almayan öğrencilerin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$). Bununla birlikte staj alan ile almayan öğrencilerin AÖYÖ bilişsel uygulamalar alt boyut puanları, PÇE toplam puanları, PÇE kendine güvenen, planlı ve aceleci yaklaşım alt boyut

puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu (sırasıyla $p = 0,049$, $p = 0,005$, $p = 0,009$, $p = 0,031$, $p = 0,005$).

Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan hemşirelik bölümü öğrencilerinin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması **Tablo 4**'te verildi. Buna göre uygulamalı ders ve staj alan ile almayan öğrencilerin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$).

Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan ebellek bölümü öğrencilerinin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması **Tablo 5**'te verildi. Buna göre uygulamalı ders ve staj alan ile almayan öğrencilerin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$).

TARTIŞMA

Bu araştırmanın sonucunda, uygulamalı ders ve staj alan ile almayan hemşirelik ve ebellek bölümü öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeylerinin ve problem çözme becerilerinin benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşıldı. Bununla birlikte staj alan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin bilişsel uygulama becerilerinin daha iyi olduğu ve problem çözme sürecinde daha planlı, kendine güvenen ve aceleci olmayan bir yaklaşım sergilediği görüldü.

Literatüre bakıldığında, akademik öz yeterlik düzeyi ve problem çözme becerilerini konu alan araştırmaların daha çok öğretmen adayları üzerinde gerçekleştiği sonucuna ulaşıldı.²⁶⁻²⁸ Özellikle sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen ve akademik öz yeterliği konu alan araştırmaların ise sınırlı sayıda olduğu ve bu araştırmaların öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerini sosyodemografik özellikler ve akademik ilerleyişe göre inceledikleri görüldü.^{5,16} Bu doğrultuda, Yorulmaz AÖYÖ toplam ve alt boyut puanlarının akademik ilerleyişe göre farklılık gösterdiğini ve son (4.) sınıfta yer alan öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerinin diğer sınıflarda yer alan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu bildirmiştir.¹⁶ Benzer şekilde Aktaş ve Sancar, son (4.) sınıfta yer alan öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerinin diğer sınıflarda yer alan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.⁵

TABLO 1: Öğrencilerin demografik özellikleri.

Değişkenler	İstatistikler
Yaş (yıl), $\bar{X} \pm SS$	21,34±1,67
Cinsiyet, n (%)	
Kadın	188 (81,7)
Erkek	42 (18,3)
Sınıf, n (%)	
2. sınıf	78 (33,9)
3. sınıf	72 (31,3)
4. sınıf	80 (34,8)
Bölüm, n (%)	
Fizyoterapi ve rehabilitasyon	134 (58,3)
Hemşirelik	53 (23,0)
Ebelik	43 (18,7)
Uygulamalı ders (en az 1 dönem, yüz yüze), n (%)	
Alan	131 (57,0)
Almayan	99 (43,0)
Staj (en az 3 hafta, yüz yüze), n (%)	
Alan	81 (35,2)
Almayan	149 (64,8)

SS: Standart sapma.

TABLO 2: Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan tüm öğrencilerin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması.

Uygulamalı ders alma durumuna göre				Staj alma durumuna göre			
	n	$\bar{X} \pm SS$	p değeri		n	$\bar{X} \pm SS$	p değeri
AÖYÖ toplam puanı							
Alan	(131)	104,96±15,51	0,224	Alan	(81)	102,60±15,71	0,356
Almayan	(99)	102,45±15,31		Almayan	149)	104,57±15,30	
AÖYÖ sosyal statü							
Alan		26,71±6,18	0,693	Alan		26,24±6,19	0,565
Almayan		26,38±6,54		Almayan		26,75±6,41	
AÖYÖ bilişsel uygulamalar boyutu							
Alan		65,32±9,70	0,164	Alan		63,54±9,72	0,191
Almayan		63,64±8,92		Almayan		65,17±8,60	
AÖYÖ teknik beceriler boyutu							
Alan		12,92±3,05	0,208	Alan		12,81±2,92	0,691
Almayan		12,42±2,85		Almayan		12,65±3,01	
PÇE toplam puanı							
Alan		84,78±17,03	0,155	Alan		85,53±17,59	0,665
Almayan		88,09±17,86		Almayan		86,57±17,39	
PÇE düşünen yaklaşım							
Alan		12,53±3,72	0,059	Alan		13,14±3,84	0,584
Almayan		13,51±4,08		Almayan		12,85±3,94	
PÇE kaçınan yaklaşım							
Alan		10,34±3,48	0,879	Alan		10,24±3,44	0,682
Almayan		10,41±3,44		Almayan		10,44±3,47	
PÇE değerlendirici yaklaşım							
Alan		7,73±2,77	0,349	Alan		8,04±2,88	0,480
Almayan		8,07±2,60		Almayan		7,78±2,60	
PÇE kendine güvenen yaklaşım							
Alan		16,27±4,44	0,086	Alan		16,45±5,02	0,497
Almayan		17,38±5,28		Almayan		16,91±4,75	
PÇE planlı yaklaşım							
Alan		10,32±3,32	0,244	Alan		10,65±3,59	0,750
Almayan		10,85±3,51		Almayan		10,50±3,32	
PÇE aceleci yaklaşım							
Alan		27,57±5,76	0,725	Alan		26,97±6,01	0,172
Almayan		27,84±6,01		Almayan		28,08±5,75	

Bağımsız gruplarda t-testi, *p<0,05; AÖYÖ: Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği; PÇE: Problem çözme envanteri; SS: Standart sapma.

Bu araştırmaların, sağlık yönetimi ve hemşirelik bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirildiği ve öğrencilerin akademik öz yeterlilik düzeylerinin farklı sınıflar açısından incelendiği görüldü. Araştırmamız ise fizyoterapi ve rehabilitasyon, hemşirelik ve ebellek bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirildi ve bu kapsamda öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeyleri uygulamalı ders ve staj alıp/almama durumuna göre incelendi.

Bununla birlikte sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerinin ele alınması açısından, araştırmamız literatürde yer alan araştırmalar ile benzerlik göstermektedir.

Akademik öz yeterlik düzeyinin yanı sıra sağlık alanında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan araştırmaların, öğrencilerin problem çözme becerileri üzerine de yoğunlaştığı görüldü. Bununla birlikte yapılan araştırmalarda, problem çözme becerilerinin de

TABLO 3: Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması.

Uygulamalı ders alma durumuna göre	Staj yapma durumuna göre			n	$\bar{X}\pm SS$	p değeri	
	n	$\bar{X}\pm SS$	p değeri				
AÖYÖ toplam puanı							
Alan	(92)	106,68±14,96	0,134	Alan	(26)	109,46±16,81	0,110
Almayan	(42)	102,69±12,46		Almayan	(108)	104,46±13,54	
AÖYÖ sosyal statü							
Alan		27,28±6,15	0,243	Alan		27,84±7,02	0,353
Almayan		26,00±5,21		Almayan		26,64±5,58	
AÖYÖ bilişsel uygulamalar boyutu							
Alan		66,30±8,61	0,264	Alan		68,65±9,86	0,049*
Almayan		64,54±7,92		Almayan		65,05±7,92	
AÖYÖ teknik beceriler boyutu							
Alan		13,09±3,00	0,069	Alan		12,96±3,13	0,744
Almayan		12,14±2,29		Almayan		12,75±2,76	
PÇE toplam puanı							
Alan		82,55±15,95	0,221	Alan		75,92±15,21	0,005**
Almayan		86,21±16,09		Almayan		85,57±15,71	
PÇE düşünen yaklaşım							
Alan		12,09±3,56	0,142	Alan		11,50±3,70	0,150
Almayan		13,07±3,49		Almayan		12,62±3,50	
PÇE kaçınan yaklaşım							
Alan		10,29±3,38	0,861	Alan		9,84±3,61	0,422
Almayan		10,40±3,46		Almayan		10,44±3,34	
PÇE değerlendirici yaklaşım							
Alan		7,26±2,44	0,288	Alan		6,80±2,41	0,155
Almayan		7,73±2,30		Almayan		7,55±2,38	
PÇE kendine güvenen yaklaşım							
Alan		15,68±4,20	0,065	Alan		14,19±4,09	0,009**
Almayan		17,16±4,41		Almayan		16,62±4,24	
PÇE planlı yaklaşım							
Alan		9,59±2,73	0,075	Alan		8,80±2,20	0,031*
Almayan		10,54±3,06		Almayan		10,15±2,95	
PÇE aceleci yaklaşım							
Alan		27,61±5,67	0,753	Alan		24,76±5,91	0,005**
Almayan		27,28±5,68		Almayan		28,17±5,42	

Bağımsız gruplarda t-testi; *p<0,05; **p<0,01; AÖYÖ: Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği; PÇE: Problem çözme envanteri; SS: Standart sapma.

akademik öz yeterlikte olduğu gibi sosyodemografik bilgiler ve akademik ilerleyişe göre ele alındığı ve elde edilen sonuçların ise farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşıldı.^{17,29-31} Bu doğrultuda Uysal ve Manavoglu, öğrencilerin akademik ilerleyişe göre problem çözme becerilerinin değişiklik göstermediğini bildirmişlerdir.¹⁷ Sözen ve ark. ise sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin akademik ilerleyişle-

rinin, öğrencilerin problem çözme becerileri ve problem çözme sürecinde sergiledikleri yaklaşımlar üzerine bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.²⁹ Benzer şekilde Barutçu, sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin akademik ilerleyişlerinin, problem çözme becerileri üzerine olumlu etkisinin olmadığını bildirmiştir.³⁰ Bununla birlikte Amanak ve ark., sağlık alanında öğrenim gören üni-

TABLO 4: Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan hemşirelik bölümü öğrencilerinin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması.

Uygulamalı ders alma durumuna göre			Staj yapma durumuna göre				
	n	$\bar{X} \pm SS$	p değeri		n	$\bar{X} \pm SS$	p değeri
AÖYÖ toplam puanı							
Alan	(20)	103,00±19,16	0,880	Alan	(29)	100,58±16,09	0,219
Almayan	(33)	103,81±18,99		Almayan	(24)	107,04±21,60	
AÖYÖ sosyal statü							
Alan		26,50±6,70	0,948	Alan		25,62±6,24	0,392
Almayan		26,36±7,79		Almayan		27,37±8,51	
AÖYÖ bilişsel uygulamalar boyutu							
Alan		64,40±11,23	0,991	Alan		61,72±9,84	0,051
Almayan		64,36±10,90		Almayan		67,58±11,50	
AÖYÖ teknik beceriler boyutu							
Alan		12,10±3,56	0,302	Alan		13,24±2,86	0,214
Almayan		13,09±3,21		Almayan		12,08±3,83	
PÇE toplam puanı							
Alan		90,35±19,06	0,382	Alan		88,62±18,15	0,591
Almayan		85,42±20,10		Almayan		85,66±21,67	
PÇE düşünen yaklaşım							
Alan		13,25±4,01	0,865	Alan		13,55±3,77	0,440
Almayan		13,03±4,81		Almayan		12,58±5,25	
PÇE kaçınan yaklaşım							
Alan		10,25±3,78	0,840	Alan		10,27±3,74	0,734
Almayan		10,03±3,83		Almayan		9,91±3,90	
PÇE değerlendirici yaklaşım							
Alan		8,85±3,43	0,164	Alan		8,24±3,10	0,650
Almayan		7,57±3,02		Almayan		7,83±3,39	
PÇE kendine güvenen yaklaşım							
Alan		17,90±5,15	0,566	Alan		17,13±5,87	0,849
Almayan		16,90±6,53		Almayan		17,45±6,31	
PÇE planlı yaklaşım							
Alan		12,15±4,10	0,252	Alan		11,31±3,88	0,960
Almayan		10,75±4,31		Almayan		11,25±4,74	
PÇE aceleci yaklaşım							
Alan		27,95±6,16	0,642	Alan		28,10±5,86	0,393
Almayan		27,12±6,30		Almayan		26,62±6,63	

Bağımsız gruplarda t-testi; *p<0,05; AÖYÖ: Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği, PÇE: Problem çözme envanteri; SS: Standart sapma.

versite öğrencilerinin, akademik ilerleyişlerinin problem çözme becerileri üzerine olumlu etkileri olduğunu, öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça problem çözme becerilerinin de arttığını bildirmişlerdir.³¹ Literatüre bakıldığında, sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen ve problem çözme becerisini konu alan araştırmalardan elde edilen sonuçlar farklılık gösterse de yapılan araş-

tırmaların büyük bir kısmında akademik ilerleyişin problem çözme becerisi üzerine etkisinin olmadığı sonucuna ulaşıldığı görüldü. Bununla birlikte elde edilen farklı sonuçlar üzerinde, araştırmalar kapsamında kullanılan ölçüklerin ve farklı bölümlerin ders müfredatlarındaki içerik çeşitliliğinin etkili olabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerinin ele alındığı araştırmalarda olduğu

TABLO 5: Uygulamalı ders ve staj alan ile almayan ebek bölümü öğrencilerinin AÖYÖ ve PÇE toplam ve alt boyut puanlarının karşılaştırılması.

Uygulamalı ders alma durumuna göre			Staj yapma durumuna göre				
	n	$\bar{X} \pm SS$	p değeri		n	$\bar{X} \pm SS$	p değeri
AÖYÖ toplam puanı							
Alan	(19)	98,68±12,53	0,727	Alan	(26)	98,00±11,91	0,373
Almayan	24)	100,16±14,58		Almayan	(17)	101,82±15,89	
AÖYÖ sosyal statü							
Alan		24,21±5,37	0,146	Alan		25,34±5,09	0,560
Almayan		27,08±6,97		Almayan		26,52±8,14	
AÖYÖ bilişsel uygulamalar boyutu							
Alan		61,52±8,05	0,851	Alan		60,46±7,48	0,386
Almayan		61,08±7,28		Almayan		62,52±7,69	
AÖYÖ teknik beceriler boyutu							
Alan		12,94±2,77	0,308	Alan		12,19±2,77	0,546
Almayan		12,00±3,14		Almayan		12,76±3,36	
PÇE toplam puanı							
Alan		89,73±18,40	0,324	Alan		91,69±15,59	0,643
Almayan		95,04±16,38		Almayan		94,23±20,03	
PÇE düşünen yaklaşım							
Alan		13,89±3,94	0,374	Alan		14,34±3,62	0,768
Almayan		14,95±3,78		Almayan		14,70±4,26	
PÇE kaçınan yaklaşım							
Alan		10,68±3,78	0,789	Alan		10,61±2,98	0,589
Almayan		10,95±2,88		Almayan		11,17±3,74	
PÇE değerlendirici yaklaşım							
Alan		8,84±3,04	0,536	Alan		9,07±2,71	0,902
Almayan		9,33±2,11		Almayan		9,17±2,35	
PÇE kendine güvenen yaklaşım							
Alan		17,42±4,36	0,489	Alan		17,96±4,14	0,979
Almayan		18,41±4,84		Almayan		18,00±5,38	
PÇE planlı yaklaşım							
Alan		11,94±3,90	0,705	Alan		11,76±3,78	0,911
Almayan		11,54±3,06		Almayan		11,64±2,89	
PÇE aceleci yaklaşım							
Alan		26,94±6,01	0,124	Alan		27,92±5,89	0,405
Almayan		29,83±5,97		Almayan		29,52±6,44	

Bağımsız gruplarda t-testi; *p<0,05; AÖYÖ: Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği, PÇE: Problem çözme envanteri; SS: Standart sapma.

gibi problem çözme becerilerinin konu alındığı araştırmalarda da bu düzey ya da becerilerin akademik ilerleyiş ya da farklı sınıflar açısından incelendiği görüldü. Ayrıca yapılan araştırmaların daha çok hemşirelik ve ebek bölümünde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yoğunlaştığı sonucuna ulaşıldı. Araştırmamıza ise fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrenciler de dâhil edildi.

Literatürden farklı olarak, araştırmamızda sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerileri, uygulamalı ders ve staj alıp/almama durumlarına göre ele alındı. Araştırmamızdan elde edilen sonuçlar doğrultusunda staj alan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin bilişsel uygulama becerilerinin daha iyi olduğu ve problem çözme sü-

recinde daha planlı, kendine güvenen ve aceleci olmayan bir yaklaşım sergilediği görüldü. Öğrencilerin akademik ilerleyişleri sürecinde, stajlarda gerçekleştirdikleri hasta başı uygulamalarının kişisel, akademik ve mesleki becerilerine olumlu katkı sağladığı bilinmektedir.¹⁹ Dolayısıyla fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile ilgili elde ettiğimiz sonuçlar literatürde yer alan bu bilgiyi destekler niteliktedir. Bununla birlikte araştırmamızın sonucunda uygulamalı ders ve staj alan ile almayan hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeylerinin ve problem çözme becerilerinin benzerlik gösterdiği görüldü. Bu sonuç, sağlık alanının farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin deneyimledikleri uygulamalı ders ve stajların akademik öz yeterlik ve problem çözme becerilerine yansımalarının değişkenlik gösterdiğini düşündürmektedir. Ayrıca bu sonuçta, araştırmaya dâhil ettiğimiz hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin sayısının az olmasının da etkili olabileceği düşünülmektedir. Bildiğimiz kadarıyla sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin, akademik öz yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerilerinin, uygulamalı ders ve staj alıp/almama durumlarına göre ele alındığı bir araştırma bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, kanıt düzeyi yüksek olan araştırmalar ile sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin bu düzeylerinin ya da becerilerinin uygulamalı ders ve staj alıp/almama açısından detaylı olarak irdelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu durum, araştırmamız kapsamında ulaştığımız sonuçların doğrulanması ya da yeni çıkarımlar elde edilmesi açısından da önemlidir.

Araştırmanın bazı limitasyonları bulunmaktadır. Araştırmaya sadece bir devlet üniversitesinin sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerinin dâhil edilmesi, akademik öz yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması sırasında öğrencilerin sosyodemografik (gelir düzeyi, ebeveyn öğrenim düzeyi ve çalışma durumu vb.) özelliklerin dikkate alınmaması, farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin ve uygulamalı ders ve staj alan ile almayan öğrencilerin sayılarının benzerlik göstermemesi ve araştırmaya dâhil edilen hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin sayısının az olması araştırmanın limitasyonları arasında yer almaktadır.

SONUÇ

Bu araştırmanın sonucunda, uygulamalı ders ve staj alan ile almayan hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeylerinin ve problem çözme becerilerinin benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşıldı. Bununla birlikte, staj alan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin bilişsel uygulama becerilerinin daha iyi olduğu ve problem çözme sürecinde daha planlı, kendine güvenen ve aceleci olmayan bir yaklaşım sergilediği görüldü. Bu sonuçlardan yola çıkarak, sağlık alanının farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin deneyimledikleri uygulamalı ders ve stajların, akademik öz yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerilerine etkilerinin farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşıldı. Bu doğrultuda, öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerinin ve problem çözme becerilerinin geliştirilebilmesi adına, hastaların tedavi sürecine yön verecek olan sağlık profesyonelleri yetiştiren bölümler tarafından, ders öğretim planlarında yer alan uygulamalı derslere ve stajlara önem verilmesi ve bu kapsamda azami özenin gösterilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazarlık Katkıları

Fikir/Kavram: Erhan Seçer, Derya Özer Kaya; **Tasarım:** Erhan Seçer; **Denetleme/Danışmanlık:** Derya Özer Kaya; **Veri Toplama Ve/Veya İşleme:** Erhan Seçer, Güldane Dinç, Hilal Uzunlar, Tuğçe Şirin Korucu; **Analiz ve/veya Yorum:** Derya Özer Kaya; **Kaynak Taraması:** Erhan Seçer; **Makalenin Yazımı:** Erhan Seçer, Güldane Dinç, Hilal Uzunlar, Tuğçe Şirin Korucu; **Eleştirel İnceleme:** Derya Özer Kaya.

KAYNAKLAR

- Karatzula M, Bağcı E. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin uygulama stajlarının kalite ve verimlilik açısından değerlendirilmesi [Evaluation of practice internship of health vocational school students in terms of quality and productivity]. *J Health Serv Educ.* 2020;4(1):1-7. [Crossref]
- Ayaz-Alkaya S, Yaman-Sözbir Ş, Bayrak-Kahraman B. The effect of nursing internship program on burnout and professional commitment. *Nurse Educ Today.* 2018;68:19-22. [Crossref] [PubMed]
- Henderson A, Harrison P, Rowe J, Edwards S, Barnes M, Henderson S, et al. Students take the lead for learning in practice: A process for building self-efficacy into undergraduate nursing education. *Nurse Educ Pract.* 2018;31:14-9. [Crossref] [PubMed]
- Liman B, Paksoy SAO. Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin empatik ve problem çözme becerilerinin incelenmesi [Analysis of empathic and problem-solving skills of health vocational high school students]. *Social Sci Res J.* 2018;1(1):99-107. [Link]
- Aktaş D, Sançar B. The relationship between the nursing students' attitudes toward scientific research and their levels of academic self-efficacy. *Celal Bayar Univ Health Sci Inst J.* 2020;8(1):17-22. [Link]
- Özkahraman Ş, Yıldırım B. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin öz yeterlik durumlarının belirlenmesi [Determination of nursing and midwifery students' core competencies]. *J Res Dev Nurs.* 2012;14(3):53-65. [Link]
- Ağaç G, Baki B. Sağlık alanında çok kriterli karar verme teknikleri kullanımı: literatür incelemesi [Application of multi-criteria decision making in health care field: a literature review]. *Hacettepe J Health Admin.* 2016;19(3):343-63. [Link]
- Elkin N, Karadağlı F. Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerinin değerlendirilmesi [Evaluation of university students problem solving skills]. *Health Sci J Adıyaman Univ.* 2015;1(1):11-8. [Link]
- Yıldırım B, Özkahraman Ş. Hemşirelikte problem çözme [Problem solving in nursing]. *Süleyman Demirel Univ J Health Sci Inst.* 2011;2(3):155-9. [Link]
- Cengiz B, Çal A, Açıl D, Bahar Z, Beşer A. Sağlık bilimlerinde eğitim alan doktora öğrencilerinin problem çözme becerileri [Problem-solving skills of doctorate students in health sciences]. *Acıbadem Univ Health Sci J.* 2019;10(4):696-701. [Link]
- Aksan N, Sözer MA. Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler [The relationships among epistemological beliefs and problem solving skills of university students]. *J Kırşehir Educ Fac.* 2007;8(1):31-50. [Link]
- Güzel H. Lise öğrencilerinin akademik öz yeterlik inanç düzeylerinin internet kullanımı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi [Investigation of academic self-efficacy belief levels of high school students in terms of internet usage and some variables]. *J Int Educ Sci.* 2017;4(11):225-45. [Crossref]
- Polat E. Kaygı düzeyi ve akademik öz yeterlik inancının akademik başarı ile ilişkisi [Academic achievement and its relationship with anxiety level and academic self-efficacy]. *J Manage Econ Res.* 2017;15(1):1-22. [Crossref]
- Akyüz B, Kesen M, Oğrak A. Örgütsel güven ve akademik öz yeterlik algısının genel sinizm ve etik dışı davranışlara etkisi [The effect of organizational trust and academic self-efficacy perception on overall cynicism and unethical behaviors]. *Çankırı Karatekin Univ J Inst Social Sci.* 2016;7(1):85-106. [Link]
- Sevilmiş A, Şirin EF. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde akademik başarı: Üniversite yaşam kalitesi, akademik güdülenme ve akademik öz-yeterliliğin rolü [Academic achievement of students of faculty of sports sciences: the role of university for quality of life, academic motivation, and academic self-efficacy]. *J Phys Educ Sport Sci.* 2012;14(1):31-44. [Crossref]
- Yorulmaz M. Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinde akademik öz-yeterlik araştırması [Academic self-efficacy in students: department of health management]. *Bus Manage Stud Int J.* 2019;7(1):172-89. [Crossref]
- Uysal N, Manavoğlu B. Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi [The investigation of problem solving skills of nursing students]. *J Health Life Sci.* 2019;1(1):1-5. [Crossref]
- Yüksel A. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin uygulamalı derslere ilişkin görüşleri [Health services vocational school students' opinions about applied courses]. *J Health Serv Educ.* 2018;2(2):72-7. [Link]
- Öztürk YE, Kıracı R. Sağlık yönetimi öğrencilerinin staj eğitimi konusundaki görüşlerini belirlemeye yönelik bir araştırma [A research on the determination of the opinions of the students of health management about internship education]. *Int Anat Acad Online J Social Sci J.* 2019;5(1):14-29. [Link]
- Doğan K, Esen DH, Ayhan DT, Özsoy O. Fizyoterapi programı ön lisans öğrencilerinde mesleki uygulama dersinin verimliliği: Kapadokya Üniversitesi örneği [Efficiency of vocational application in physiotherapy undergraduate students: Kapadokya University]. *Batman Univ J Life Sci.* 2021;11(1):57-66. [Link]
- Faul F, Erdfelder E, Lang AG, Buchner A. G*Power 3: a flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behav Res Methods.* 2007;39(2):175-91. [Crossref] [PubMed]
- Owen SV, Froman RD. Development of a College Academic Self-Efficacy Scale. Paper presented at the annual meeting of the national council on measurement in education. New Orleans. 1988. [Link]
- Ekici G. Akademik öz-yeterlik ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması [Academic self-efficacy scale: the study of adaptation to Turkish validity and reliability]. *Hacettepe Univ J Educ.* 2012;43(1):174-85. [Link]
- Heppner PP. Problem Solving Inventory (PSI): Research Manual. Palo Alto, editor. CA: Consulting Psychologists Press. Consulting Psychologists Press. Vol: 29. 1988. p. 229-41.
- Şahin N, Şahin NH, Heppner PP. Psychometric properties of the problem solving inventory in a group of Turkish university students. *Cognit Ther Res.* 1993;17(4):379-96. [Crossref]
- Erdemli E, Yaşartürk F. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeyi ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examination of the relationship between free time satisfaction level and problem solving skills of physical education and sports teaching department students]. *Manas J Social Stud.* 2020;9(3):1871-82. [Crossref]
- Yenice N. Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi [Investigating the self-efficacy and problem solving skills of preservice teachers]. *Electron J Sockaynak-5ial Sci.* 2012;11(39):36-58. [Link]
- Akyürek Mİ. Öğretmen adaylarında akademik öz-yeterlik ve akademik güdülenme ilişkisi: Hacettepe Üniversitesi örneği [The relationship between academic self-efficacy and academic motivation in teacher candidates: Hacettepe University example]. *J Civ Educ Res.* 2020;4(2):36-50. [Link]
- Sözen KK, Güntürk İ, Kuloğlu N. Hemşirelik öğrencilerinde öz-yeterlilik algısı ile problem çözme becerisi arasındaki ilişkinin belirlenmesi [Determination of the relationship between perception of self-efficacy and problem solving skills in nursing students]. *Health Soc.* 2021;31(2):131-8. [Link]
- Barutçu CD. Hemşirelik öğrencilerinde problem çözme becerisinin klinik karar verme düzeylerine etkisi [The effect of problem solving ability on clinical decision making levels in nursing students]. *Med J Süleyman Demirel Univ.* 2019;26(1):22-9. [Link]
- Amanak K, Demirkol İ, Kuru Z. Ebelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ile öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki [The relationship between problem solving skills and self efficacy proficiency levels of midwifery students]. *J Düzce Univ Health Sci Inst.* 2019;9(2):71-5. [Crossref]